

- چکیده:

مجموعه بازار تبریز که به عنوان بزرگترین بنای مسقف به هم پیوسته جهان در فهرست میراث فرهنگی جهانی ثبت شده است، از یک طرف گرفتار مشکلات کالبدی که متأثر از قدمت و فرسودگی و نوع طراحی و معماری و مقتضیات شهرسازی دوران گذشته بوده و از طرف دیگر گرفتار مشکلات اجتماعی و اقتصادی که اقدامات شهرسازی نوین و تغییرات رویه زندگی مردم در سال های اخیر به این مشکلات دامن زده، دست به گریبان است. این مشکلات نه تنها در شرایط عادی مسأله آفرین است بلکه بحران ناشی از این مشکلات در صورت رخداد زلزله خصوصاً در ساعات فعالیت با حجم جمعیتی بسیار بالا، دور از انتظار نیست و سرای میرابوالحسن به عنوان عنصری از بازار تبریز که در زمانی نه چندان دور به عنوان کلید بازار تبریز از آن یاد می شده و رونق بسیاری داشت و مرکز صادرات خشکبار ایران در زمانی نه چندان دور بوده، امروزه علاوه بر مشکلات یاد شده برای مجموعه، گرفتار مشکلات ناشی از دست دادن کاربری و رونق خود می باشد و در حال متروک شدن و خالی شدن از کسبه است و نیازمند بذل توجه می باشد و اقدامات مرمتی برای حفظ آن ضروری می نماید و واضح است که به علت وضعیت نابه سامان ذکر شده در برابر زلزله نیز آسیب پذیر خواهد بود و در نتیجه باید اقدامات لازم برای کاهش این آسیب پذیری مد نظر گرفته شود.

در این تحقیق سعی گردیده تا با تکیه بر روش مشاهده برای شناخت مجموعه و با تجزیه و تحلیل آسیب های موجود در بنا و با کاربرد برنامه های کامپیوتری و تحلیل نتایج به دست آمده از این مطالعات میدانی و کتابخانه ای و کارهای عملی مشکلات و نقاط آسیب پذیر و عوامل ایجاد کننده آسیب ها شناسایی شود و در نهایت، به منظور حفظ و تداوم کارایی و فعالیت این مکان در شرایط عادی و جلوگیری از تبعات و بحران ها در اثر بروز زمین لرزه، روش های کاهش آسیب پذیری کالبدی و فضایی این مجموعه، در جهت کاستن سهم این آسیب پذیری ها در ایجاد بحران، بررسی می گردد. البته باید توجه داشت که این تحقیق فقط می تواند مقدمه ای برای کارهای عظیمی باشد که باید در این زمینه صورت گیرد و به عنوان نتیجه بر این تحقیق باید اعلام داشت که برای انجام اقدامات مرمتی در بناهای تاریخی به خصوص در مناطق زلزله خیز باید مطالعات زلزله را نیز در برنامه های مطالعاتی گنجانند تا شاید به حفاظت و پایداری این آثار بار ارزش برای نسل های آینده امیدوار بود.

واژگان کلیدی:

بازار تاریخی تبریز، سرای میرابوالحسن، زلزله، مرمت، آسیب پذیری، مقاوم سازی